

Nota

Voor burgemeester en wethouders

Nummer 2023-022454

Aard voorstel: besluitvormend

Afgestemd met: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e

Datum vergadering: 31 oktober 2023

Nota openbaar: niet openbaar

Portefeuillehouder: J. Eijbersen

Auteur: 5.1.2e 5.1.2e

Behandeling in de raad: nee

Collegevoorstel: **Bestuurlijke Overeenkomst flexwoningen statushouders**

Voorstel:

1. In te stemmen met het sluiten van bijgaande Bestuurlijke Overeenkomst met het COA over flexwoningen voor statushouders en andere doelgroepen.
2. Akkoord te gaan met verzending van bijgaande raadsmededeling en persbericht waarin een toelichting wordt gegeven op de voortgang van de verkenning naar een locatie voor asielopvang.

Besluit B & W:

Aangenomen:

CONFORM ADVIES

Inleiding

In de afgelopen periode heeft een verkenning plaatsgevonden of het meerwaarde heeft voor de gemeente Hellendoorn om deel te nemen aan een pilot van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) en het ministerie van Justitie & Veiligheid (J&V). Dit betreft een pilot waarbij een financiële tegemoetkoming wordt geboden aan gemeenten die met het COA overeenkomen om zowel een asielzoekerscentrum (azc) te vestigen als flexwoningen voor statushouders te realiseren.

Voorgesteld wordt om een Bestuurlijke Overeenkomst aan te gaan met de mogelijkheid om deze te ontbinden.

Tevens wordt voorgesteld om een raadsmededeling en persbericht uit te doen gaan. Niet met betrekking tot de hier benoemde Bestuurlijke Overeenkomst, aangezien deze pas relevantie krijgt als er een locatie voor een azc is aangewezen. Wel met betrekking tot de voortgang van de verkenning naar een locatie voor asielopvang.

Beoogd effect

Realisatie van de opgaven met betrekking tot het opvangen en huisvesten van asielzoekers en statushouders. Het verkrijgen van extra Rijksmiddelen ter realisatie.

Argumenten

1.1 Door deel te nemen aan de pilot van COA en J&V voor de realisatie van flexwoningen voor statushouders en andere doelgroepen, kunnen extra Rijksmiddelen worden verkregen.

De pilot van COA en J&V heeft als doel om de vestiging van asielzoekers en de doorstroom van statushouders te stimuleren door deze aan elkaar te koppelen. Deze koppeling bestaat uit de afspraak om voor 10% van het aantal asielzoekers dat een gemeente huisvest flexwoningen voor statushouders te (co-)financieren. Vertaald naar de Hellendoornse situatie: als de gemeente (maximaal) 200 asielzoekers huisvest in een (nog te vestigen) azc, stelt het COA een financiële tegemoetkoming beschikbaar voor realisatie van 20 flexwoningen, waarvan (minimaal) 50% voor statushouders.

De vergoeding bedraagt 5.1.2e per flexwoning. Dit resulteert in een totale financiële tegemoetkoming van 5.1.2e verspreid over 10 jaar (of over 5 jaar als 100% door statushouders bewoond wordt).

1.2 Door een Bestuurlijke Overeenkomst met het COA aan te gaan vóór 1 november wordt deelname aan de pilot veilig gesteld.

Intekening op deze pilot van COA en J&V liep af op 1 oktober, maar is voor een aantal belangstellende gemeenten nog één keer verlengd tot 1 november.

De verkenning om aan de pilot deel te nemen heeft langer geduurd dan beoogd omdat de gemeente zich eerst heeft georiënteerd op een ander spoor van de pilot. In dit spoor was sprake van een tegemoetkoming van maximaal 5.1.2e per flexwoning. Uitgangspunt hierbij was dat het Rijks Vastgoedbedrijf (RVB) flexunits levert die al gefabriceerd en voorradig zijn. Van dit spoor is afgezien om drie belangrijke redenen:

1. De vorm (3 hoog) en kwaliteit (matige afwerking aan de buitenkant) van de units.
2. Gebrek aan inhoudelijke en financiële flexibiliteit. Bij afname van de RVB-units zijn er nog maar beperkt keuzes te maken qua inrichting en afwerking. Hiermee vervalt alle ruimte om naar maatwerk te kijken met leveranciers naar keuze. Ook financieel zijn de mogelijkheden beperkt, aangezien de tegemoetkoming primair ingezet wordt om de units te bekostigen. Het spoor zonder de RVB-units biedt de mogelijkheid voor de gemeente om samen met Reggewoon te bekijken welke flexwoningen het meest passend zouden zijn. Bovendien biedt dit spoor meer mogelijkheden om de tegemoetkoming voor andere kosten in te zetten dan overname van de flexunits van het RVB.
3. Dit spoor vergt een aanvullend traject om ook een overeenkomst met het RVB te sluiten.

1.3 De gemeente heeft al het voornemen om een azc te vestigen en flexwoningen te realiseren; als mogelijk is om daar een (extra) financiële tegemoetkoming voor te ontvangen, ligt voor de hand om dit te verkennen.

De financiële tegemoetkoming die in het kader van deze pilot wordt geboden zal in het geval van de gemeente Hellendoorn geen aanleiding zijn om een azc te vestigen of flexwoningen te realiseren. Dat besluit ligt er al. Door de raad zijn kaders vastgesteld waaraan een azc-locatie moet voldoen en in de prestatieafspraken met Reggewoon is vastgelegd dat 50 flexwoningen gerealiseerd gaan worden. Wel zou het verkrijgen van een extra financiële tegemoetkoming van grote meerwaarde zijn voor de gemeente, aangezien met de realisatie van flexwoningen aanzienlijke investeringen gepaard gaan die niet alleen ten laste komen van wooncorporatie Reggewoon. Het vergroot dus de kansen om in co-productie met Reggewoon tot realisatie van flexwoningen te komen in 2024 en 2025. Wat ten goede komt aan de huisvesting van statushouders en andere doelgroepen, zoals starters en jongeren.

2. Het nemen van een voorlopig besluit over een locatie voor asielopvang vindt later plaats dan aangekondigd in raadsmededeling en persbericht d.d. 28 juni 2023.

In een raadsmededeling en persbericht van 28 juni is gecommuniceerd dat het college na het zomerreces een voorlopig besluit verwacht te nemen over een locatie voor asielopvang. Sindsdien heeft geen communicatie meer plaatsgevonden over dit onderwerp. Verwijzend naar de berichtgeving van 28

juni zijn persvragen gesteld en ook raadsleden hebben geïnformeerd naar de voortgang (nog geen formele raadvraag).

Voor het nemen van een besluit over een locatie zijn een gedegen voorbereiding en een zorgvuldige afweging van belang. Die zorgvuldigheid vraagt tijd, maar vraagt ook om een politiek stabiele situatie.

Verwachting is inmiddels dat pas in de loop van volgend jaar een voorlopig besluit kan worden genomen. Met het verzenden van een raadsmededeling en persbericht wordt voorzien in duidelijkheid en transparantie na een periode van radiostilte.

NB: beide berichten hebben dus geen betrekking op het sluiten van de Bestuurlijke Overeenkomst. Deze wordt pas relevant als er een locatie voor een azc is gevonden en het college daarmee naar buiten treedt.

Kanttekeningen

1.1 Risico van het niet aangaan van deze overeenkomst: sluiting van de pilot per 1 november en dus geen uitzicht meer op de extra Rijksmiddelen die aan de pilot verbonden zijn.

De intekening op de pilot loopt ten einde, waardoor noodzakelijk is om nu een besluit te nemen. Tegelijkertijd wordt geen definitieve verbintenis aangegaan omdat ontbindende voorwaarden zijn opgenomen (artikel 10) die ruimte bieden om alsnog van deelname af te zien.

Als ontbindende voorwaarden voor deze overeenkomst gelden:

- a. Dat college of raad besluit om geen locaties aan te wijzen voor realisatie van zowel een asielzoekerscentrum als flexwoningen voor statushouders.
- b. Dat de gemeente Hellendoorn en wooncorporatie Reggewoon geen overeenstemming bereiken over afspraken voor aankoop en exploitatie van de flexwoningen.

Met name de tweede voorwaarde biedt de gemeente veel ruimte. Als de financiële businesscase niet voldoet, kan geen overeenstemming bereikt worden met Reggewoon.

1.2. In de overeenkomst staan randvoorwaarden geformuleerd waaraan voldaan moet worden om voor de financiële bijdrage in aanmerking te komen.

Die voorwaarden hebben vooral betrekking op de periode (10 jaar) en op de doorstroom van statushouders. De gemeente kan - in co-productie met Reggewoon - voldoen aan deze voorwaarden, maar er is wel behoefte aan een doorrekening van de financiële effecten. Er is tijd nodig om de onderliggende businesscase nader uit te werken, zodat zichtbaar wordt wat precies de effecten zijn.

Naar verwachting kan met deelname aan deze pilot een aanzienlijk financieel voordeel worden bereikt, maar de exacte omvang van dit voordeel is afhankelijk van de bijkomende kosten, onder andere in verband met voorfinanciering door de gemeente. De ruimte om dit naar behoefte te onderzoeken is aanwezig, aangezien er in de overeenkomst geen bindende termijnen worden genoemd voor het vervolg van de besluitvorming. Bovendien kunnen we terugvallen op de ontbindende voorwaarden als de businesscase onverwacht toch niet voldoet.

De overeenkomst is juridisch getoetst en akkoord bevonden door zowel het COA als Juridische Zaken van de gemeente Hellendoorn. Ook vanuit Financiën heeft een eerste toetsing plaatsgevonden met als uitkomst: zinvol en akkoord om nader te verkennen.

Financiën

Het voorstel vraagt geen dekking; er is sprake van een potentieel financieel voordeel van 5.1.2e miljoen.

20 flexwoningen x 5.1.2e = 5.1.2e

De gemeente moet voorfinancieren. De tegemoetkoming van 5.1.2e miljoen wordt in beginsel uitgekeerd door het COA in 10 tranches van 5.1.2e per jaar. Dit brengt kosten met zich mee (rente).

De gemeente mag geen aanspraak meer maken op andere regelingen en financiële tegemoetkomingen voor de 20 flexwoningen. Dit levert geen knelpunt op. Er worden de komende twee jaar meer flexwoningen opgeleverd dan deze 20 (in de prestatieafspraken met Reggewoon staat een bod van 50 flexwoningen). Dit betekent dat het beroep op andere Rijksregelingen - zoals de Specifieke Uitkering (SPUK) Flexwonen - niet gedaan zal worden voor deze 20 units, maar juist voor andere units. Zo kunnen we verschillende regelingen gespreid benutten.

Er zijn beperkingen in de wijze waarop de middelen worden ingezet i.v.m. staatssteun. Dit heeft betrekking op zowel de tegemoetkoming (mag niet verstrekt worden aan Reggewoon) als het vastgoed zelf (rest)waarde en eigendom van de flexunits).

Vervolg

Indien het college instemt met het sluiten van de Bestuurlijke Overeenkomst, kan deze door de burgemeester ondertekend worden op 31 oktober 2023, waarmee deelname aan de pilot voor deadline 1 november is veiliggesteld.

Aansluitend volgt de nadere uitwerking van de onderliggende businesscase door de projectleider flexwonen, die op 1 november start bij de gemeente Hellendoorn. Pas als alles is doorgerekend zal een vervolgvorstel aan het college worden voorgelegd. Verwachting is dat dit pas in de eerste helft van volgend jaar aan de orde zal zijn.

Communicatie

Geen actieve externe communicatie met betrekking tot het sluiten van de Bestuurlijke Overeenkomst.

Wel actieve communicatie met betrekking tot de voortgang van de verkenning naar een locatie voor asielopvang. In de vorm van een raadsmededeling en een persbericht, te verzenden op 1 november 2023.

In beide berichten wordt verduidelijkt dat de gemeente Hellendoorn verwacht begin volgend jaar meer duidelijkheid te kunnen geven over een geschikte locatie voor een asielzoekerscentrum (azc). De verkenning naar een locatie is nog niet afgerond.

Zowel deze communicatielijnen als de bijgevoegde tekstproducten zijn door Communicatie geaccordeerd.

Bijlagen

Bijlage 1: Bestuurlijke Overeenkomst flexwoningen statushouders (d.d. 31-10-2023)

Bijlage 2: Raadsmededeling voortgangsbericht asielopvang (d.d. 01-11-2023)

Bijlage 3: Persbericht voortgang verkenning asielopvang (d.d. 01-11-2023)

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Beschrijving	Pagina('s)
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1 2 3 4